

SKJÓL

Birta Fönn Kristbjargardóttir Sveinsdóttir

SKJÓL

Birta Fönn Kristbjargardóttir Sveinsdóttir

Listaháskóli Íslands 2021

Arkitektúr

Birta Fönn Kristbjargardóttir Sveinsdóttir

Skjól

Hönnunargreining

Verkefni til BA prófs í arkitektúr

Vor 2021

Leiðbeinandi hönnunargreiningar : Sigrún Birgisdóttir

Leiðbeinendur verkefnis til BA gráðu : Dagur Eggertsson og Hjördís

Sóley Sigurðardóttir

EFNISYFIRLIT

I	Formáli	9
	Verkið í 100 orðum	11
II	Viðey	13
	Rannsókn	15
	Eigin upplifun	21
III	Hugmyndaferli	27
	Að nema land	27
	Konsept	33
	Þarfagreining	37
IV	Þorp rís	43
	Innviðir	43
	Heimili	57
V	Niðurstaða	75
VI	Heimildir	77

FORMÁLI

Haustönn þriðja árs er senn á enda og við tekur lokaverkefni til BA gráðu í arkitektúr. Það sem virtist svo órafjarri þegar námið hófst. Nú þremur árum síðar er ljóst að farið er að stytast í annan endann. Kórónuveiran sem leikið hefur heimsbyggðina grátt hefur svo sannarlega sett strik í reikninginn síðustu tvær annir og virðist ætla að gera það eitthvað áfram. Ég skal alveg viðurkenna að vinnustofan við eldhúsborðið heima er orðin verulega þreytt og tilhlökkun fyrir því að mæta í skólann hefur aldeilis aukist. Hvatningin yfir því að hefja BA verkefnið í arkitektúr með rafrænum fjarfundi er þar af leiðandi minni en ég þorði að vona. Hvað sem því líður er engu að síður komið að þessu. Staðsetningin er ekki af verri endanum en nú liggur það fyrir að við munum leggja land undir fót og er ferðinni heitið til Viðeyjar. Það eru mjög blendnar tilfinningar sem bærast í brjósti mér, taugaspenna, ánægja, stolt og síðast en ekki síst tilhlökkun yfir því ferðalagi sem nú blasir við.

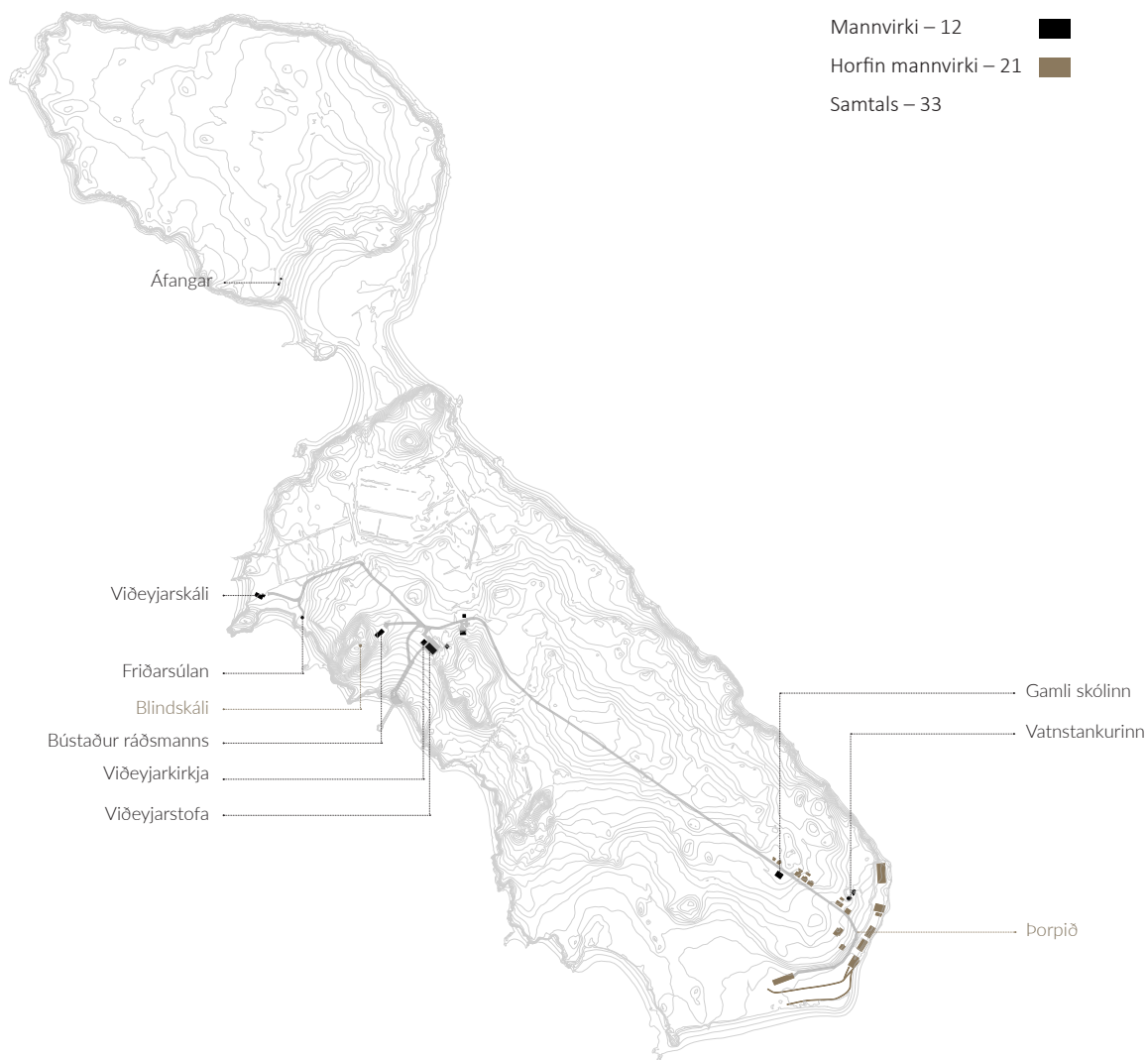
Maðurinn sækir gjarnan í náttúruna í leit að skjóli frá hraða og amstri samtímans. Hér er náttúran höfð í forgrunni og þau hughrif og tilfinningar sem stórfengleiki hennar kallar fram er fléttaður við vistþorp sem rís í aðeins tíu mínútna siglingafjarlægð frá Reykjavík. Í þorpinu mætast tvennir tímar og er minni fyrri tíðar samfélags dregið fram á ný. Einfaldleiki, samkennd og samvinna eru einkenni byggðarinnar. Leitast er við að tálga allan óþarfa í burtu og mæta aðeins grunnþörfum þorpsbúa. Fjölbreytt rými mæta þörfum notenda, hvort sem leitað er eftir einveru og kyrrð eða eflingu félagslegra tengsla. Einföld og hrá efniskennd fléttast við nærumhverfi.

VIÐEY

Ferðalagið hófst á laugardegi en yfir vetrartímann gengur ferjan á eyjuna aðeins um helgar. Bekknum var skipt upp í fimm hópa sem hverjum var úthlutað rannsóknarefni. Undir venjulegum kringumstæðum hefðum við sett upp sýningu og boðið gestum og gangandi uppá léttar veitingar og drykki. Af augljósum ástæðum gekk það ekki upp og því var rafræn yfirferð niðurstaðan og afrakstur rannsóknar þar kynntur. Mitt framlag til rannsóknarvinnunnar var að skoða mannvirki og efniskennd staðarins. Við Magnús Jónsson unnum saman að því og rákum efniskennd þorpsins sem stóð í Viðey á fyrri hluta 20. aldar. Að sama skapi skoðuðum við Viðeyjarstofu og breytingar sem hafa orðið á henni í gegnum árin.

Samhliða rannsóknarvinnunni var okkur falið það verkefni að beina athyglinni að umhverfinu í gegnum skynfærin og var okkur bent á að nota að nota skilningarvitin að öllu leyti.

Fyrsta húsið sem byggt var í Viðey var að sama skapi fyrsta steinhúsið sem reist var á Íslandi. Það var árið 1750 en fimm árum seinna var Viðeyjarklaustur byggt. Í kjölfarið reis töluverður fjöldi bygginga og mannvirkja í Viðey sem er að miklu leyti horfinn nú.

Á suðausturenda Viðeyjar var á áður óbyggðu svæði stofnað þéttbýli í marsmánuði 1907. Hlaut staðurinn nafnið Sundabakki en var þó í daglegu tali oftast kallaður Þorpið. Á árunum 1907- 1909 var mikil uppbygging í Þorpinu og á skömmum tíma myndaðist þar reisulegt þorp með fjölbreytum byggingum m.a. íbúðar-, úti- og fiskverkunarhús, skúrar og geymslur. Lestarteinar voru lagðir og fjarlægðir, land til ræktunar var brotið og kálgarðar stungnir upp. Blómaskeið Þorpsins stóð ekki lengi því árið 1943 höfðu allir íbúar yfirgefið það og lagðist það í endanlegt eyði.

Þar sem mikill timburskortur var á þessum tíma var húsflutningur ekki óalgengur og mörg þeirra húsa sem hurfu úr Viðey voru flutt á meginlandið. Björnshús sem áður stóð í Þorpinu var endurbyggt á Langholtsvegi, síðar flutt til Grindavíkur, þar sem það stendur enn í mikið breytttri mynd.

Klippimynd – Þorpið.

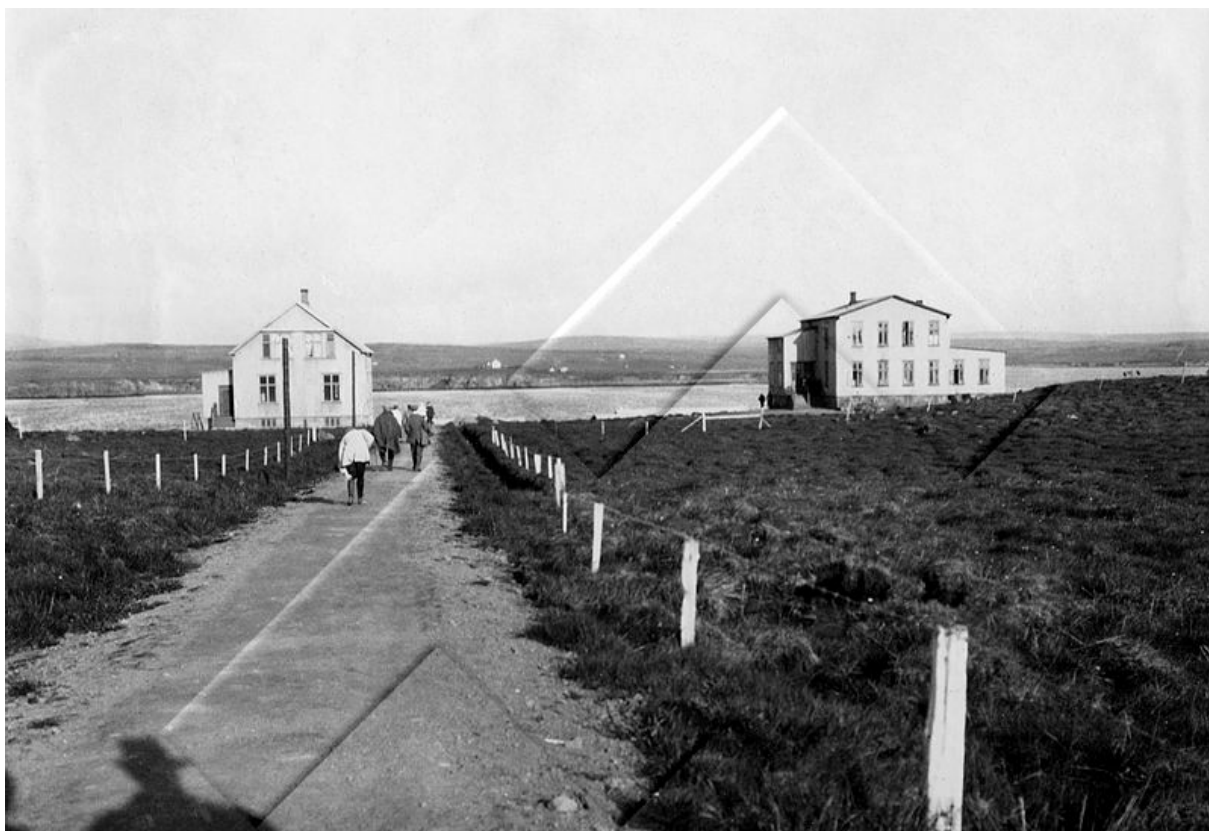
Húsin í Þorpinu eru sögð hafa verið lítil og rýmin í íbúðunum af skornum skammti, þar var því lítið pláss fyrir annað en aðeins það allra nauðsynlegasta. Nánast öll húsin voru byggð úr endurnýttu timbri, þau stóðu á steiptum eða hlöðnum grunnum sem að öllum líkindum voru fengnir úr klöppunum við Þorpið.

Mér þótti áhugavert að skoða þau efni sem hafa verið á eyjunni og setja þau í samhengi við umhverfissjónarmiðin sem hér er unnið út frá. Þó mikið af efnivið þorpsins hafi verið aðfluttur var hann nánast allur endurnýttur en timbrið kom annars vegar frá Íslandi og hins vegar Noregi. Þorpið var byggt upp í kringum 1900 og má því álykta að sú endurnýting sem verið er að kalla eftir í dag um allan heim hafi þegar verið hafin og jafnvel fyrr en okkur grunar í Viðey.

1925-1930, konur að vaska fisk í fiskverkunarstöð í Viðey.

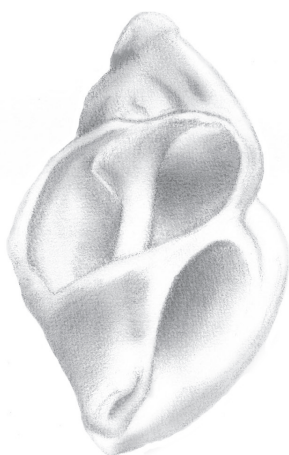
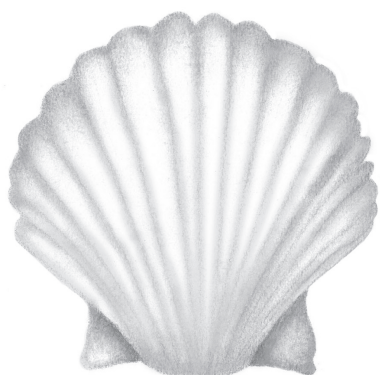

3. - 4. júlí 1910, byggingar, timburhús í Viðey.

Fyrir mér var hafið einstaklega sterkt og fann ég fyrir þeirri tilfinningu að finnast ég berskjölduð með sjóinn allt í kringum mig. Þegar ég lokaði augunum og hlustaði á hafið og fann ég þó fyrir ákveðni ró. Hafið er það eina sem aðskilur mann frá borginni sem stendur í aðeins sexhundruð metra fjarlægð. Ég var sömuleiðis algjörlega heilluð af hæðótta landslaginu sem getur svo auðveldlega gert mann berskjaldaðan en að sama skapi veitt skjól.

Algjörlega ómeðvitað ferjaði ég hinar ýmsu tegundir skelja heim af eyjunni og tók uppá því að skissa þær á blað. Mér fannst áhugavert að skoða bæði áferð og form þeirra en það sem heillaði mig mest var hvernig skeljarnar lýstu þeirri rýmistilfinningu sem ég upplifði þegar ég heimsótti eyjuna þann 5. desember. Hvernig skelin veitir hryggdýri skjól rétt eins og landslagið og hafið veitti mér skjól. Skjól frá harðri veðráttu, skjól frá borginni og veitti ró og frið. Sé skelin ekki til staðar eru hryggdýrin berskjölduð, á sama hátt og hafið og landslagið í Viðey gerði mig berskjaldaða.

Það sem ég vissi ekki á þessum tímapunkti var að seinna þegar ég lenti á vegg í verkefnavinnunni, yrðu þessar tilfinningar og mitt eigið innsæi haldreipið út úr göngunum.

Seashellter

Að nema land þar sem nánast ekkert er og engin býr var erfiðara en ég gerði mér grein fyrir. Ég hafði þó fyrir ákveðið að ég skyldi halda mig í ákveðinni fjarlægð frá vatninu þar sem hér um bil öll mín verkefni í arkitektúrnáminu hafa verið við sjó eða vatn.

Landslagið í Viðey er mjög ólíkt því sem gengur og gerist aðeins sexhundruð metrum frá eyjunni, þ.e. Reykjavík. Hæðótt landslag, mýrar og þúfur eru einkennandi. Eins og fyrr segir er aðgengi yfir í eyjuna ekki gott og yfir vetrartímann er aðeins hægt að heimsækja hana um helgar. Það var því flóknara en áður hefur verið að móta sig við þær staðsetningar sem heilluðu.

Klippimynd – hughrif.

Þrátt fyrir þær takmarkanir sem ég hafði einsett mér að fylgja, virtist ég alltaf enda við hafið, nánar tiltekið, við suðausturenda eyjarinnar. Þorpið sem eitt sinn var, er aðeins nokkrum metrum frá staðnum sem ég valdi mér og í gangstæðri átt blasir borgin við í öllu sínu veldi. Þó hafið sé vissulega ríkjandi í kringum alla eyjuna var eitthvað við þessa staðsetningu sem fékk mig til að staldra við. Þær sterku andstæður sem eru þar allsráðandi virtust tala til mín, að standa á milli fortíðar og framtíðar, milli náttúru og borgar.

Tilfinningin sem vék að mér þegar ég heimsótti eyjuna fyrst var komin fram á ný. Borgin og hafið hafði þau áhrif að mér leið eins og ég væri í skjóli. Ég var í skjóli frá hraðanum sem einkennir nútímasamfélagið og fann fyrir frið og ró sem við svo gjarnan sækjumst eftir. Mér leið eins og ég hefði komist heim í skjól rétt áður en óveðrið skall á.

Það kennir ýmissa annarra grasa á umræddri staðsetningu, en þar er ansi sólríkt og skjólgott og er útsýnið áhugavert til allra átta. Hæðótta landslagið sem einkennir eyjuna en minna en annarsstaðar en graslendið mikið.

Í gildandi aðalskipulagi Reykjavíkurborgar fyrir 2010- 2030 er gert ráð fyrir að göngu- og hjólabrú rísi frá suðausturenda eyjarinnar yfir í Gufunes. Ég leyfði mér að vinna út frá því að sú brú muni nýttast umræddu vistporpi sem hér rís. Ferjan sem fer frá Skarfabakka kemur að Viðey vestan megin og því verður höfuðborgin ágætlega aðgengileg þorpsbúum.

64°09'26.3"N 21°50'38.9"W

Konsept klippimyndir.

Kórónaveiran hefur án efa umturnað lífi flestra og skráð sig með ógnarhraða í sögu-
bækurnar. Hún hefur vissulega valdið usla en hún hefur einnig fengið okkur ómeðvi-
tað til þess að hægja á, líta inná við og sjá það sem í raun og veru er okkur mikilvægast.
Hún hefur fengið okkur til þess að gera minna og vera meira. En hvað gerist þegar
veiran er á bak og burt? Snýr hið hraða líf samtímans aftur og tekur yfir tíma okkar og
geð? Vistþorpið í Viðey er svar mitt við því og fyrir þá sem kjósa að halda hæglætinu (e.
slow living) áfram.

Samfélagið er á ógnarhraða og gerir kröfur sem hvorki við mannfólkið né
vistkerfið getum uppfyllt. Ég velti því fyrir mér hvernig ég gæti samtímis mætt þörfum
fólksins og umhverfisins?

Hugmyndin um hæglæti heillaði mig en það snýst um að velja að lifa meðvitaður og
vera í núvitund. Að heyra, hlusta, anda og njóta. Að velja að vera, í stað þess að beina
athyglinni að því að gera.

Út frá því kynntist ég á Wabi- sabi, japanskri fagurfræði sem má segja að sé
náskyld haglætinu. Þar er virðing borin fyrir náttúrunni og hún skynjuð. Einfaldleikinn
hafður í forgrunni og allur óþarfi takmarkaður.

Til þess að sameina þetta tvennt þurfti ég ekki að leita lengra en í
rannsóknavinnuna sem við gerðum snemma í verkefninu. Lifnaðarháttur þorpsbúa
var ekki svo ólíkur því sem gengur og gerist í hæglætinu og Wabi- sabi fagurfræðinni.
Fólkið lifði nær hvort öðru, það ræktaði sinn eigin mat, sætti sig við nauðsynjar og var
samkennd og samvinna mikil.

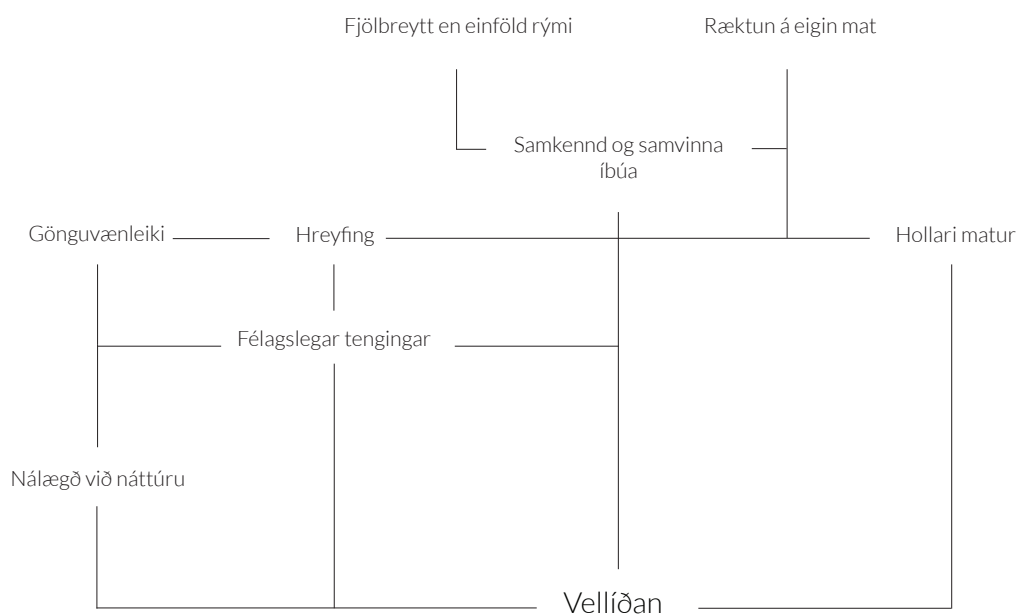

Frá fortíð til nútíðar og inn í framtíðina.

Einfaldleiki.

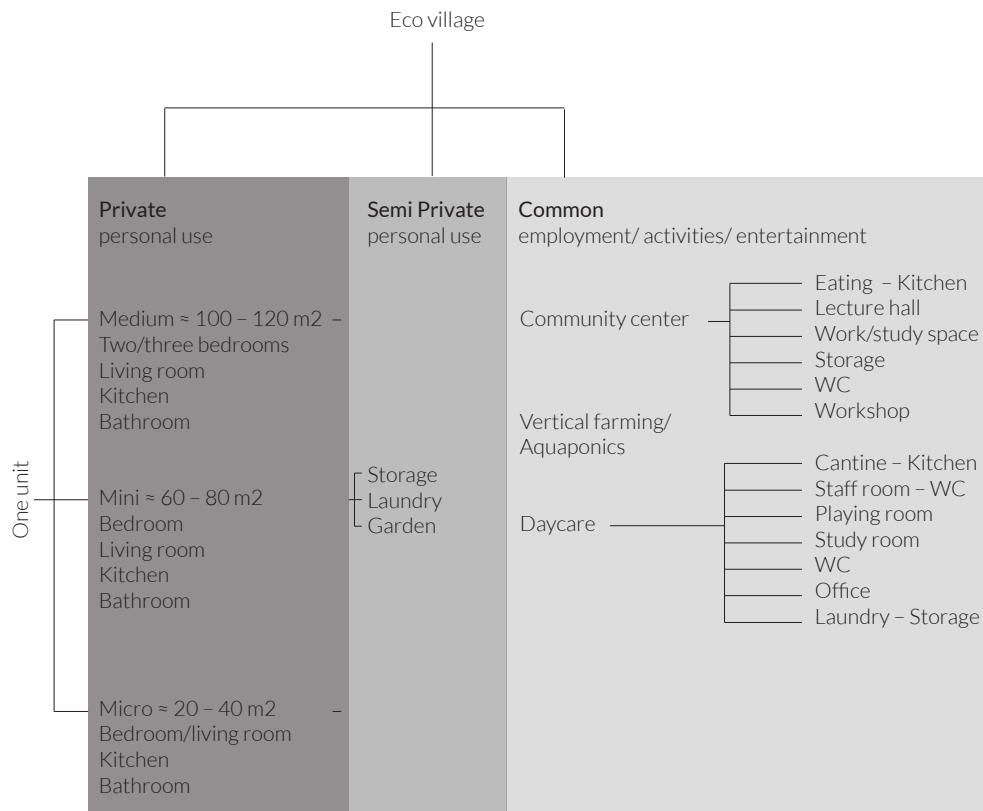
Náttúra.

Með þetta að leiðarljósi tók ég fyrsta skrefið í átt að hönnun á vistporpi.

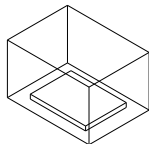
Það sem ég vissi var að þarna byggju þorpsbúar sem vildu lifa í sátt og samlyndi við sjálfa sig, umhverfi sitt og aðra. Til þess að lifa í sátt við sjálfa sig þurfa þeir rými til þess að hugleiða, að líta inná við og hlúa að andlegri og líkamlegri heilsu. Til þess að lifa í sátt við umhverfi sitt þarf byggðin að aðlagast staðnum, byggingarnar mega ekki keppa við nærumhverfi heldur skal þetta tvennt vinna saman. Sjálfbær matvælaframleiðsla, nýting lands, hringrásakerfi þorps og efniskennd er eitthvað sem ég þurfti að huga að. Til þess að lifa í sátt og samlyndi við aðra skyldu rými vera fjölbreytt og bjóða upp á möguleika á félagslegum tengslum jafnt sem einveru. Innviðir þorps skyldu að auki stuðla að sjálfbærni, félagslegum tengslum og bættri andlegri og líkamlegri heilsu.

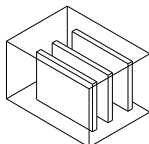

Prógramið, í takt við konseptið, haldið sem einföldustu.

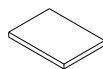
Áætlaður fermetrafjöldi fyrir þriggja manna fjölskyldu:

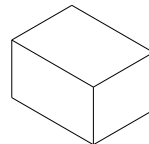
Vertical farming
= 6 m²

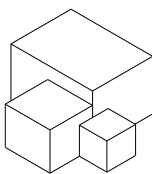
Aquaponic
= 10 m²

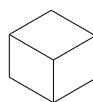
Seasonal garden
= 30 m²

Storage
= 35 m²

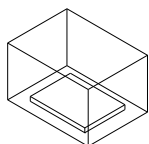

Home
= 50 m²

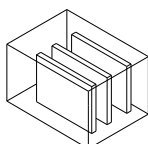

Waste
= 10 m²

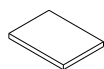
Áætlaður fermetrafjöldi fyrir vistþorpið:

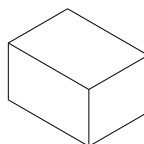
Vertical farming
= 6 m²

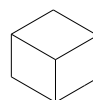
Aquaponic
= 10 m²

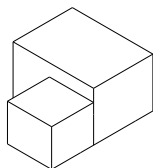
Seasonal garden
= 30 m²

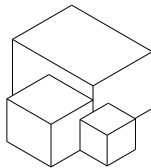
Storage
= 35 m²

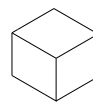
Waste
= 10 m²

Home
= 50 m²

Community center
= 250 m²

Daycare
= 105 m²

Að skipuleggja þorpið var langt og strangt ferli. Þegar prógramið var fullmótað fór ég fram og til baka með staðsetningar og afstöðu til lands. Til þess að finna út stærð þorpsins byrjaði ég á að skoða hversu mikið pláss þriggja manna fjölskylda þyrfti. Út frá því gat ég nokkurnvegin áætlað heildarstærð þorpsins.

Þorpið er staðsett í einskonar dal og fannst mér það liggja í augum uppi að innviðir ættu að vera staðsettir í kjarna þorpsins. Sú ákvörðun kom mér af ágætlega af stað. Við hönnun kjarnans reyndi ég að taka tillit til sólargangs og útsýnis en þar var áherslan til suðurs.

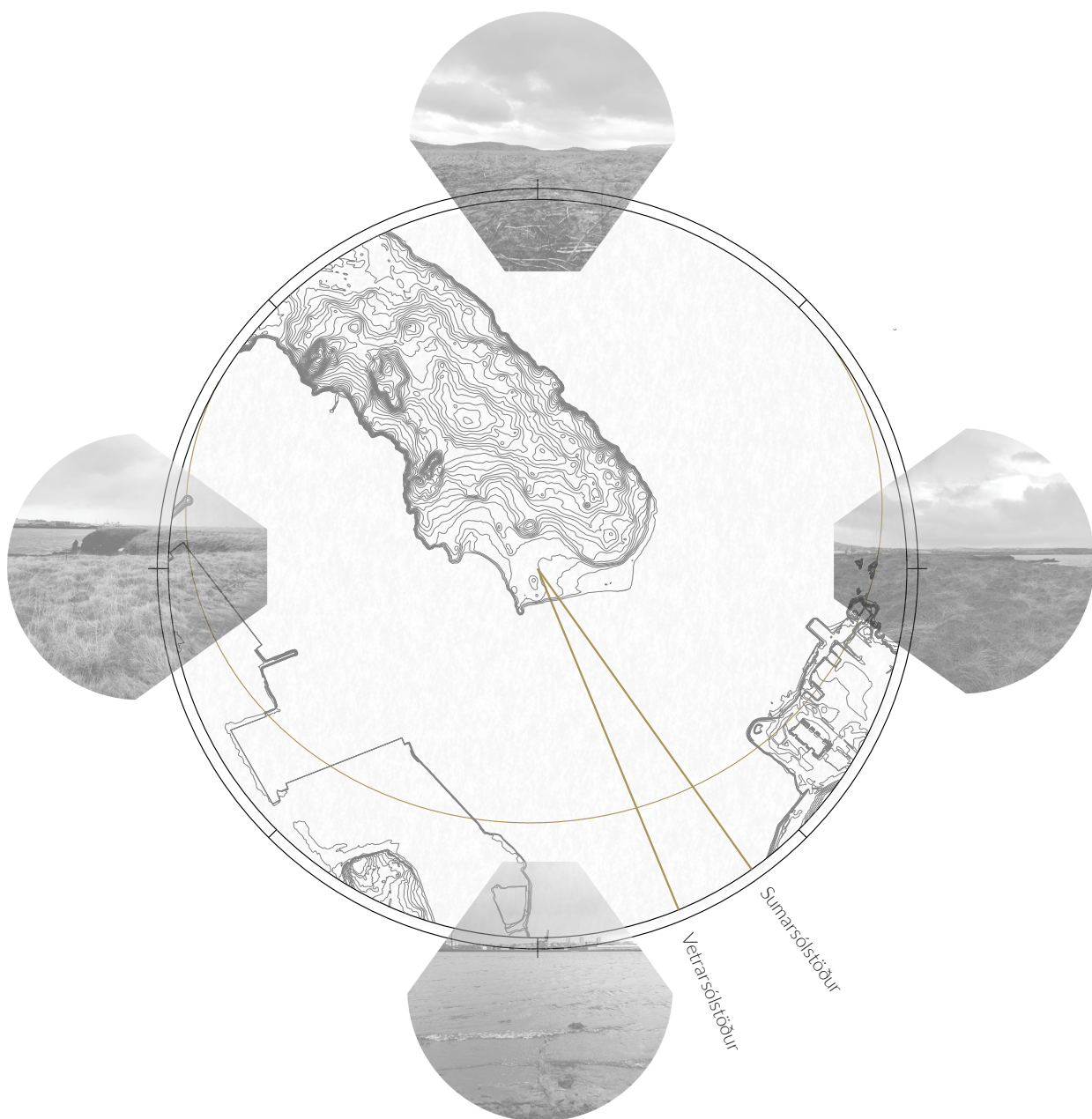

Diagram – sólargangur og útsýni.

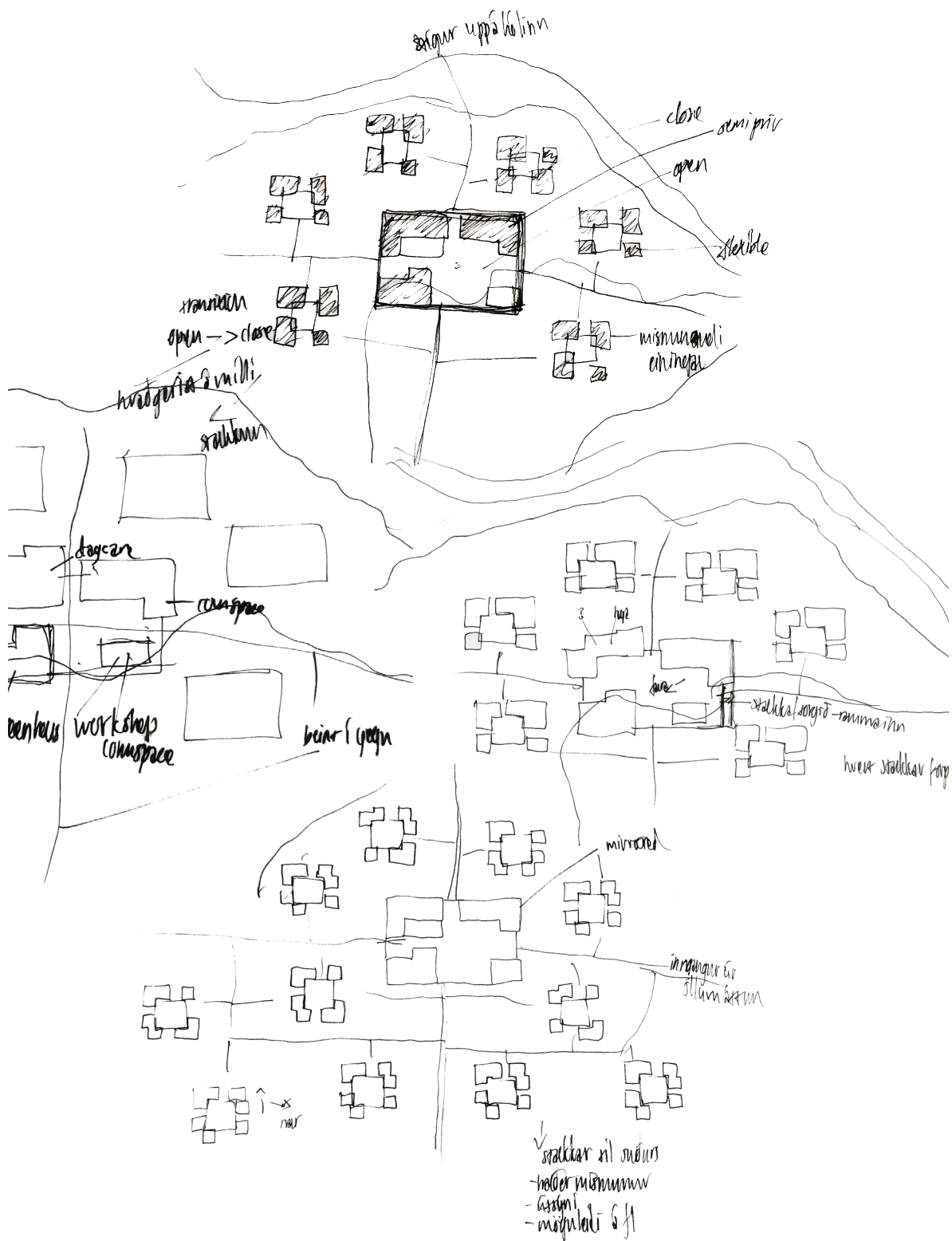

Afstöðumyndin var lengi vel ansi stíf, ég vissi ekki hvað það var sem fleitti henni áfram og gerði hana að því sem hún var. Þegar ég leyfði mér hinsvegar að kíkja til baka á mína fyrstu sýn á eyjunni fór afstöðumyndin að mótast. Eins og fyrr segir var eigið innsæi mér haldreipi í gegnum ferlið. Tilfinningar mínar og upplifanir, umskiptin frá því að vera berskjaldaður yfir í skjól. Byggingarnar og skipulag þorpsins eru að mörgu leyti mótaðar út frá því. Frá því opna yfir í það lokaða.

Kjarninn er opinn, út frá honum taka við minna sameiginleg rými, innviðir þorpsins sem leiðir svo út til heimilanna, hins lokaða, þar sem er skjól. Torgið sem tengir saman innviðina er staðsett í miðjum kjarnanum og býður upp á félagslegar tengingar og létt andrúmsloft. Til þess að auka flæði um torgið fannst mér mikilvægt að það yrði aðgengilegt úr öllum áttum með aðaláherslu til suðurs þar sem horft er til hafs og lands.

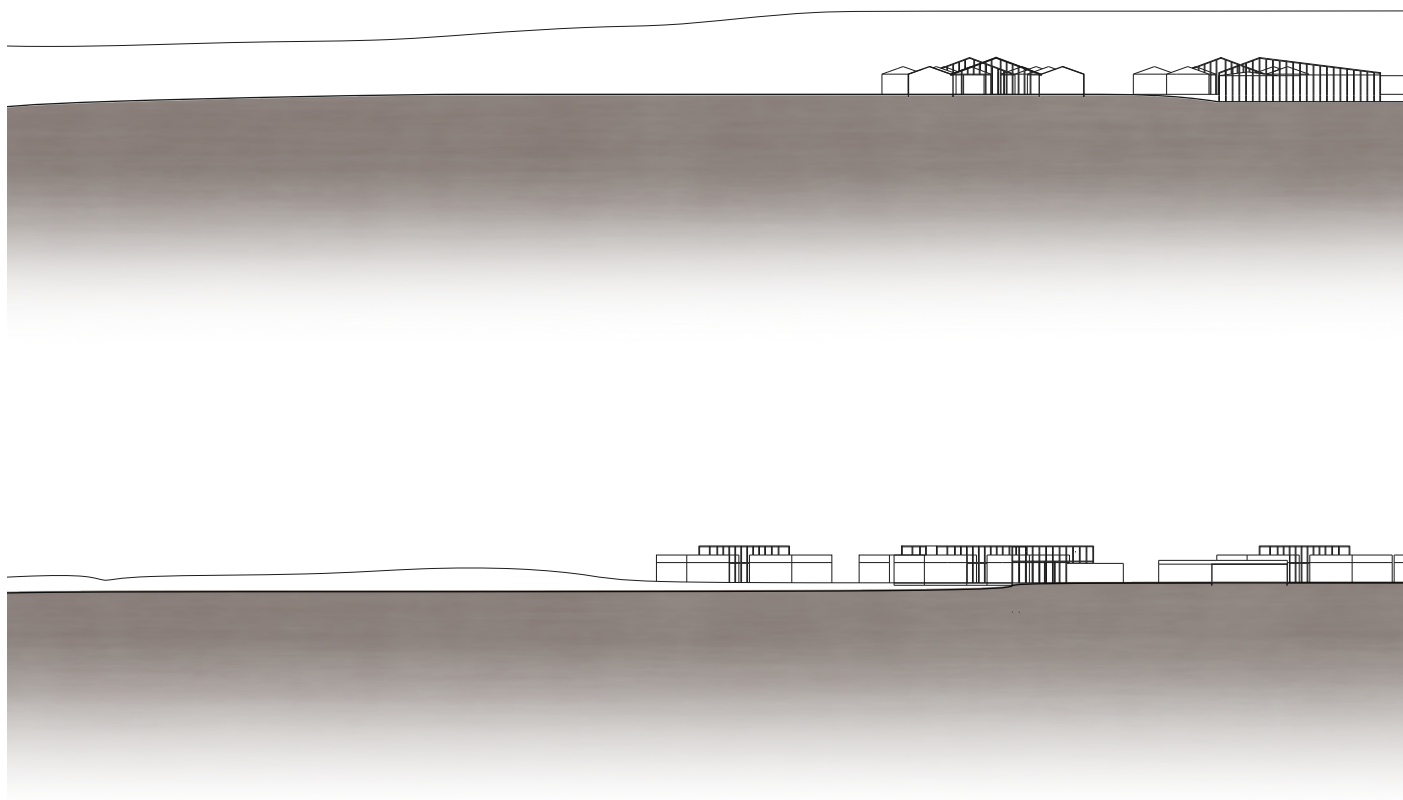
Skissur af mótunarferli afstöðumyndar.

Afstöðumynd í mkv. 1:1000.

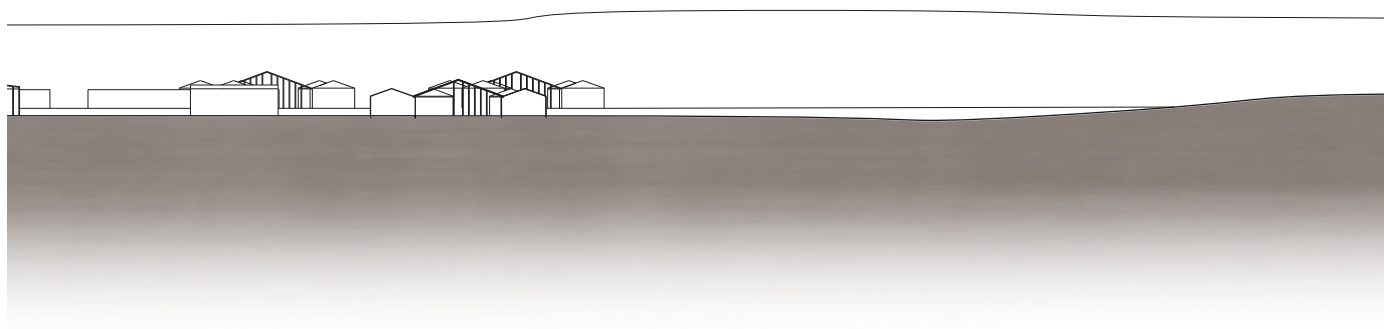

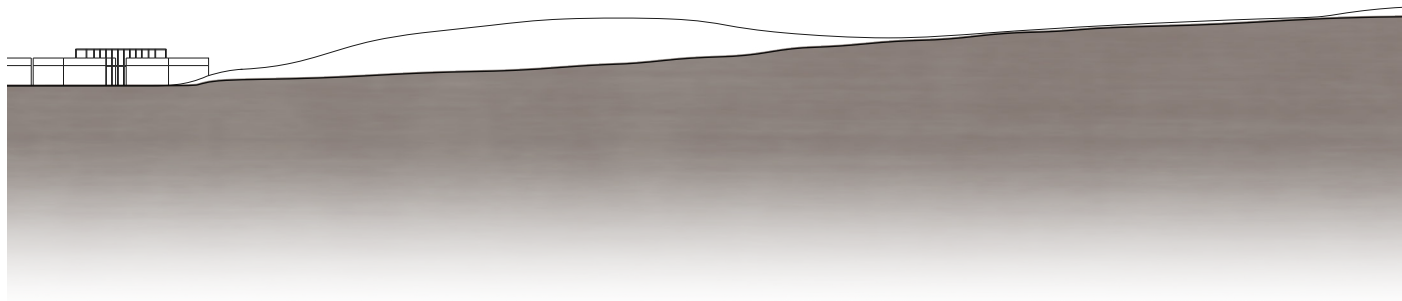
Landslagssneiðingar í mkv. 1:1000.

Landslagið í Viðey er eins og fyrr hefur komið fram afar hæðótt. Þar sem vistþorpið rís er landslagið töluvert sléttara en annarsstaðar og að mínu mati því tilvalið að reisa þar þorp. Sléttlendið gaf mér möguleika á að gera tilraunir sem annars hefðu ekki gengið án þess að raska hinu náttúrulega umhverfi.

AA

BB

Grunnmynd í mkv. 1:500, heimilin umlykja innviði þorpsins – veita þeim skjól.

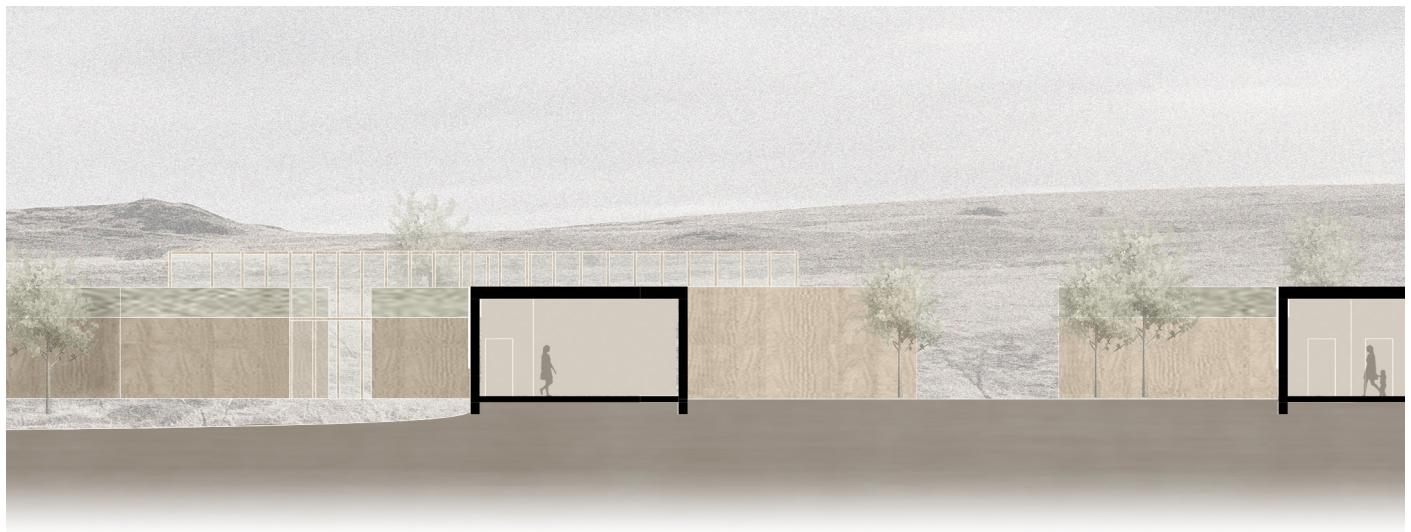

0 20

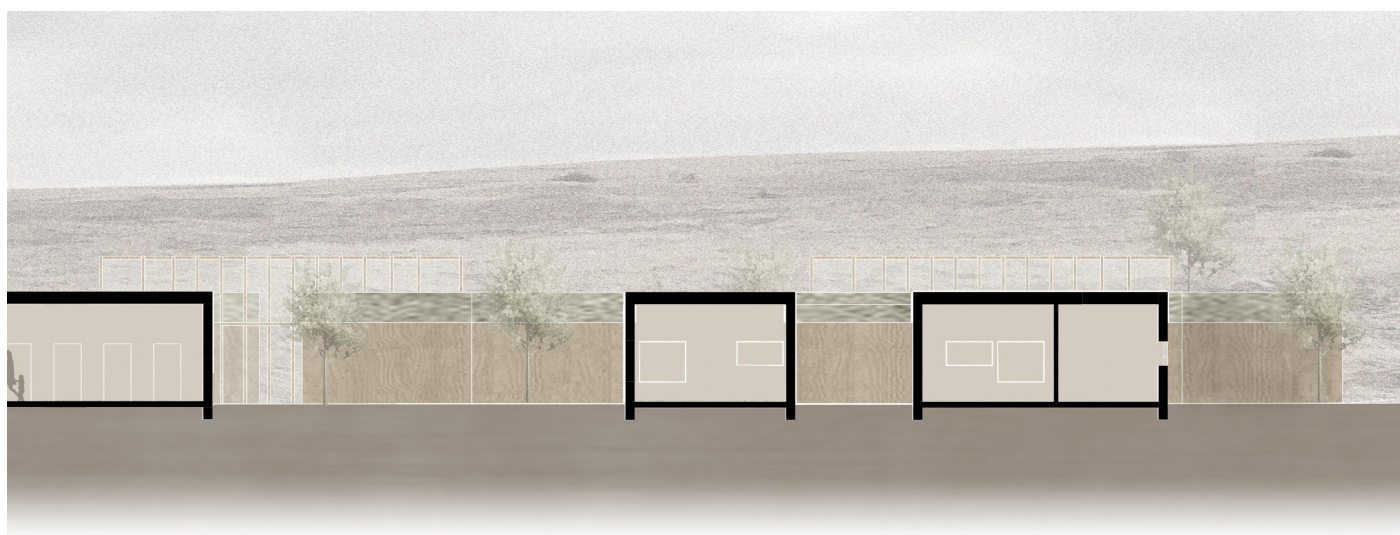
Grunnmynd í mkv. 1:250, innviðir þorps.

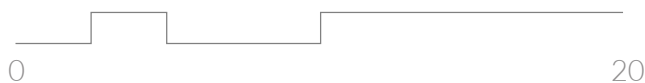

Sneiðing í mkv. 1:250, innviðir þorps.

Efniskenndin er í samræmi við konseptið, hrá og rýmar við nærumhverfi. Náttúran og þorpið verða eitt. Mér var hugsað til þorpsins, Sundabakka sem notaði nánast einungis endurnýttan við í byggingarnar. Hér gæti sagan endurtekið sig, og ekki bara einu sinni, heldur aftur og aftur. Viðurinn í vistþorpinu gæti svo nýst öðru þorpi eða byggingum seinna meir.

BB

Skissumódel.

Áður en ég byjaði að hanna íbúðirnar gerði ég nokkur skissumódel þar sem ég reyndi að fanga tilfinninguna í íbúðunum. Ég var með ákveðið andrúmsloft í huga, óbein dagsbirtan og einfalðlíki í fyrirrúmi. Með þetta í huga byrjaði ég að skissa upp grunnmyndir með tilliti til sólargangs, útsýnis og stærð íbúðanna.

Private

Semi private

Public

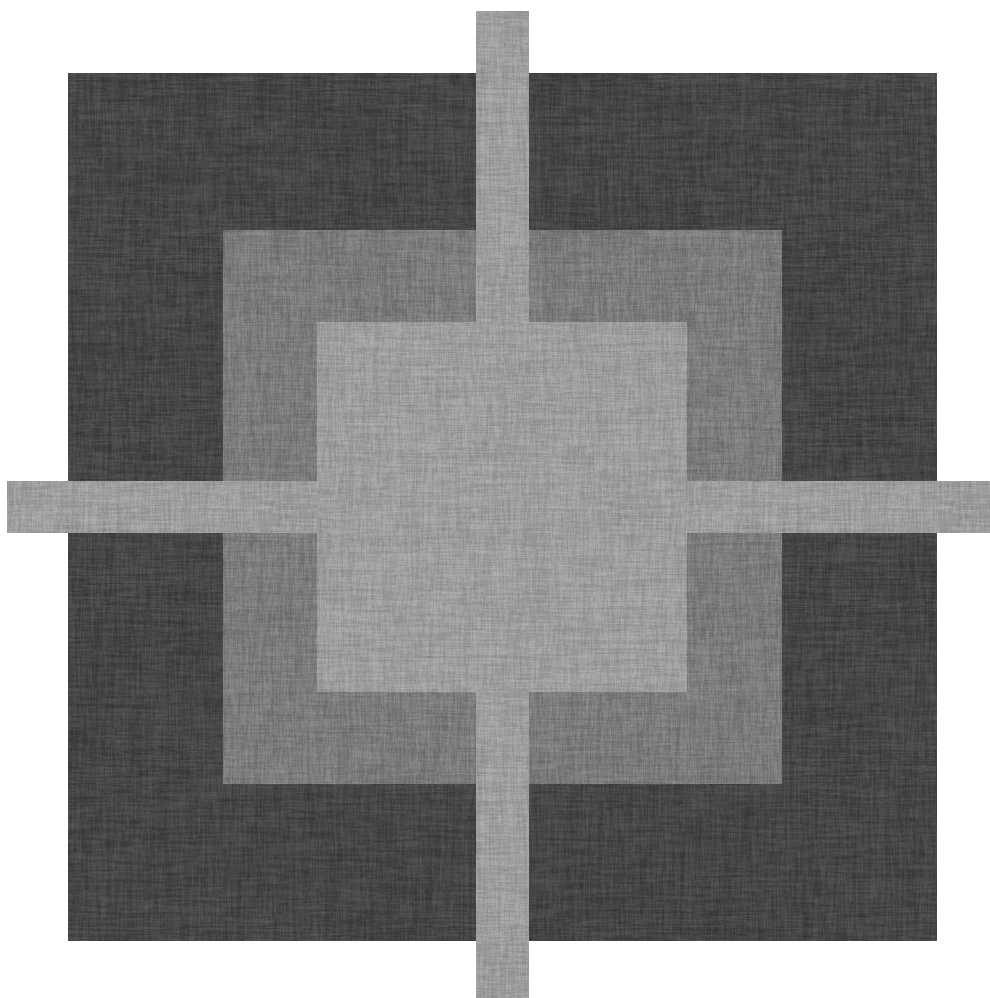

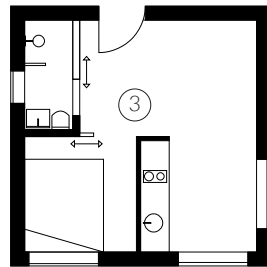
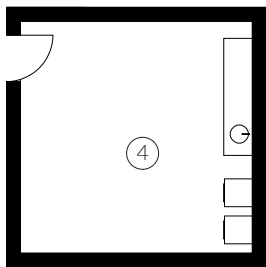
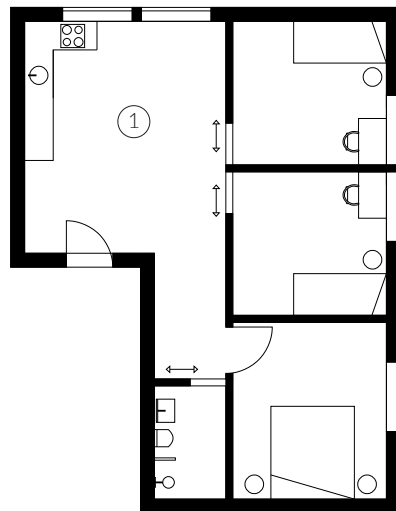
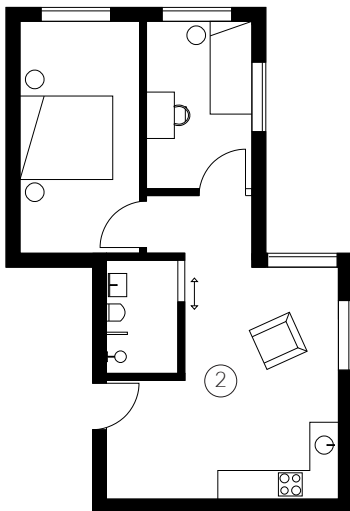
Diagram.

Ég ákvað strax frá upphafi að hver eining skyldi innihalda þrjár íbúðir. Með því væri hægt að stuðla að fjölbreyttri íbúabyggð, nálægð við aðra og betri nýtingu rýma.

Skipulagning heimilanna speglast við skipulagningu þorpsins. Umskiptin frá því að vera opið yfir í það lokaða.

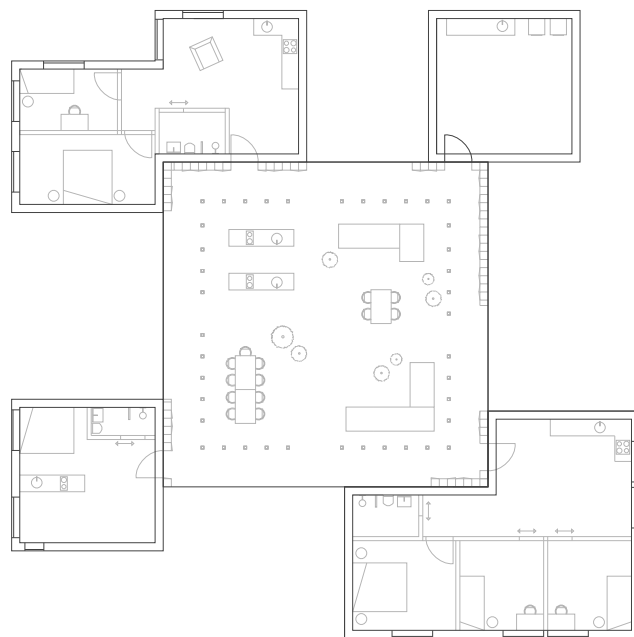
Heimilið skyldi vera skjól, griðarstaður. Íbúðirnar yrðu lítil rými þar sem hægt væri að endurnýja orkuna, hugleiða, líta inná við, eiga góðar stundir með sínum nánustu eða einn með sjálfum sér. Sameiginlega rýmið skyldi vera andstæðan. Bjart opið rými þar sem maður væri berskjaldaðri en annarsstaðar.

- ①. Medium apartment
- ②. Mini apartment
- ③. Micro apartment
- ④. Storage/ Laundry

Ég vann lengi í grunnmyndinni, í raun alveg fram að prófdæmingu. Heildarmyndin var snemma orðin nokkuð skýr í huga mér en voru það yfirleitt smáatriðin sem vöfðust fyrir, það sem skapaði arkitektúrinn. Ég skissaði á blaði og í tölvu og bar saman nýjar teikningar við þær gömlu, sá þá hvað gengi upp og hvað ekki. Þetta voru hæg og oft á tíðum lítil skref áfram, en þegar lokaniðurstaðan kom var þetta allt svo augljóst.

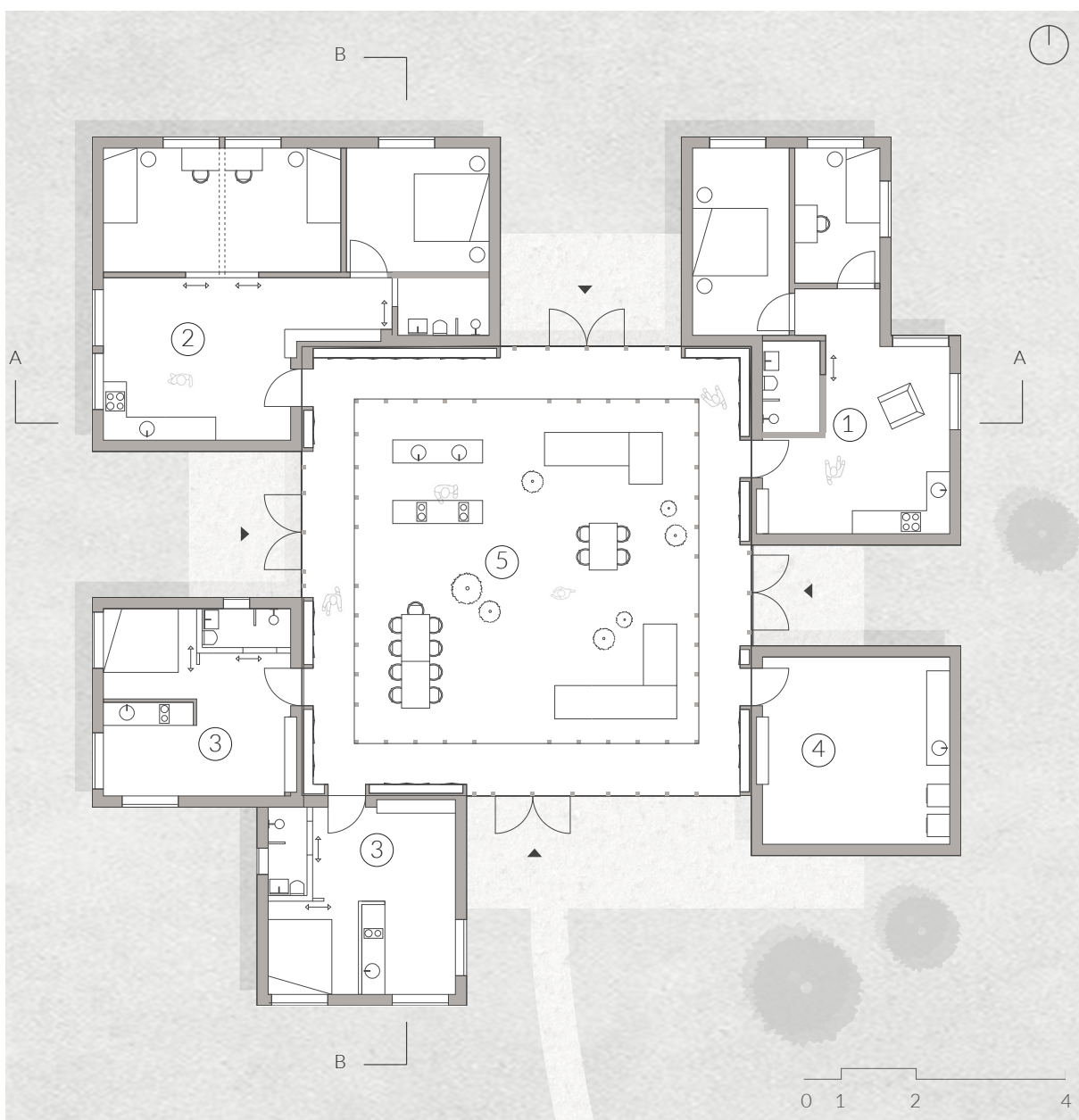
Íbúðirnar eru litlar, lokaðar og hafa aðeins að geyma það allra nauðsynlegasta. Hver krókur og kimi nýttur til hins ýtrasta og má finna sæti og geymslupláss innbyggt í vegg. Hrá efniskenndin blandast við náttúrna sem er vel sýnileg úr öllum rýmum. Gluggum er vandlega beitt með útsýni og birtu í huga. Þeir eru í ýmsum hæðum og hleypir þakglugginn sólinni og hljóðum náttúrunnar inn. Íbúðirnar eru hannaðar með sveigjanleika í huga og má raða þeim á marga mismunandi vegu við vetrargarðinn sem staðsettur er fyrir miðju.

Mismunandi uppsetningu íbúða.

Grunnmynd – íbúðakjarni.

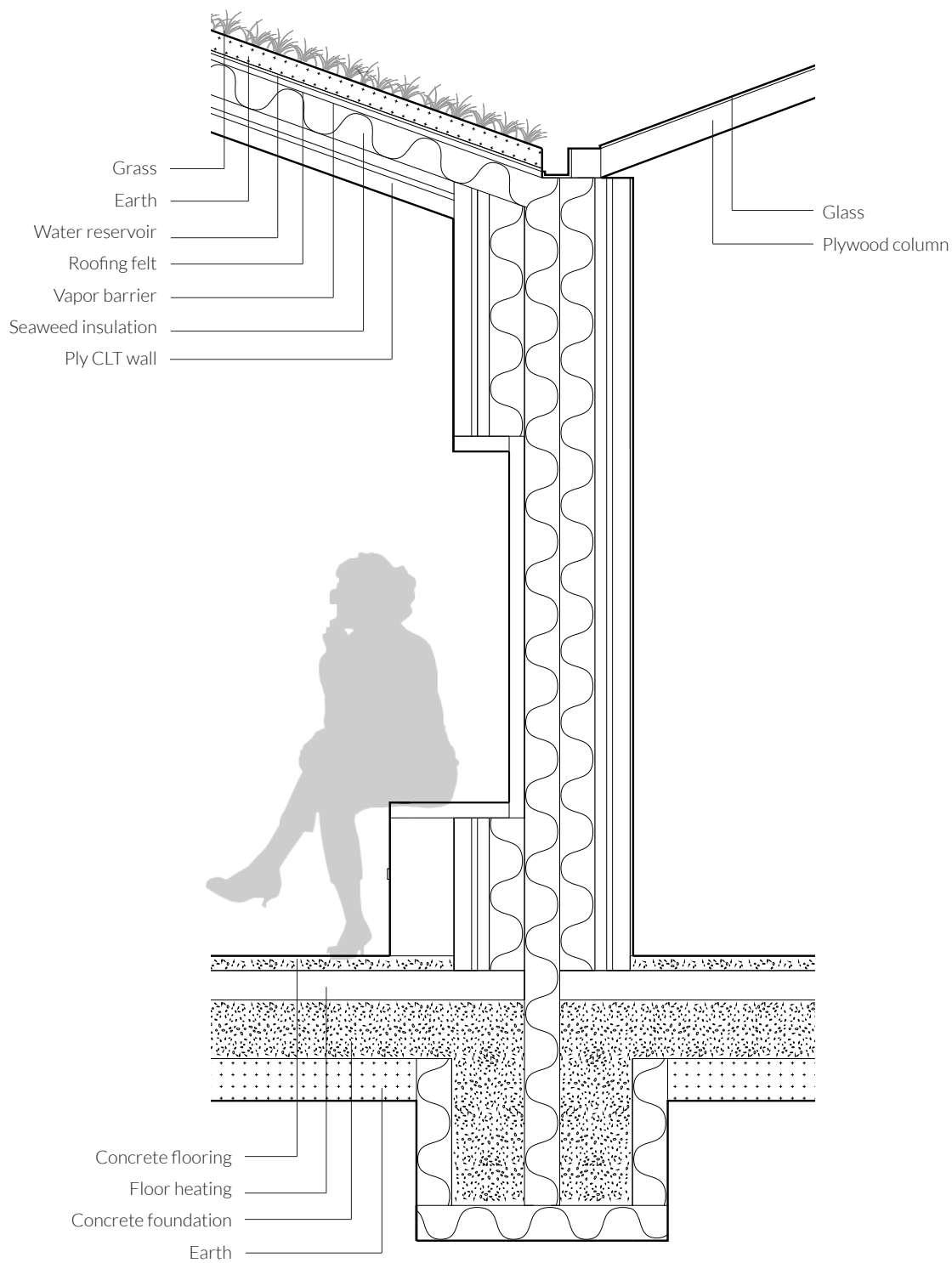
- ① Medium apartment
- ② Mini apartment
- ③ Micro apartment
- ④ Storage/ Laundry
- ⑤ Common wintergarden

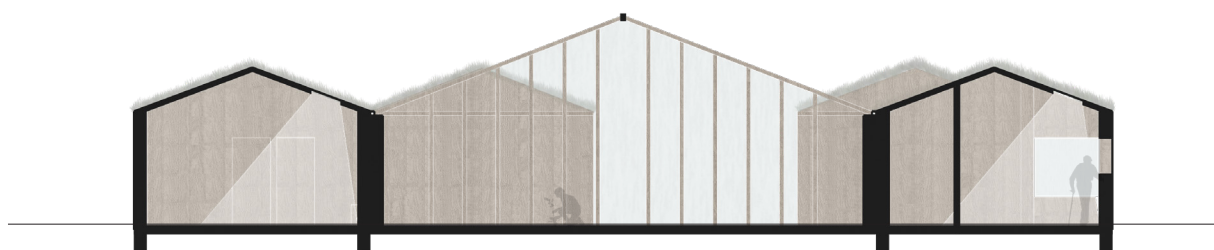
Innlit í íbúð – náttúruleg efniskennd og einfaldleiki í fyrirrúmi.

Eins og áður segir stóð gamla Þorpið aðeins nokkrum metrum frá þeirri staðsetningu sem ég hafði valið mér. Ég lagði áherslu á að bera virðingu fyrir því sem áður var. Ég sótti innblástur til bygginganna sem fyrir voru, bæði hvað varðar stærð, skipulagningu, birtu og efniskennd. Í gamla þorpinu mátti víða sjá þakglugga en í íbúðunum sem hér eru gegnir hann því hlutverki að hleypa inn birtu frá suðri þar sem nánast allir aðrir gluggar snúa í aðrar áttir.

Deili – íbúð.

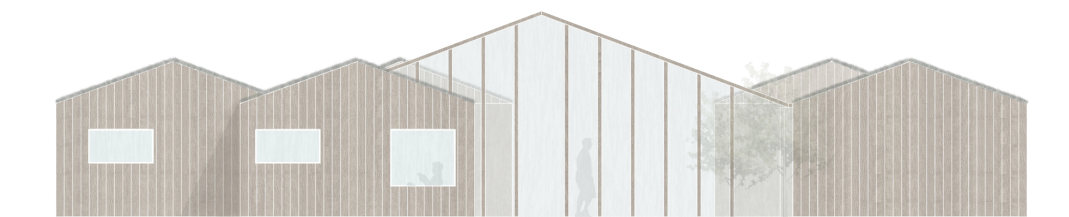
Sneiðing AA.

Sneiðing BB.

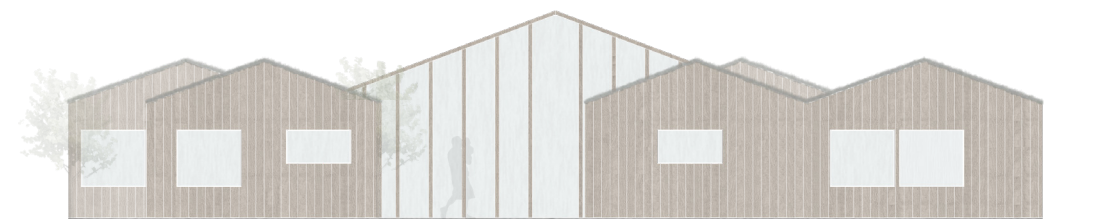
Ásýnd Austur.

Ásýnd Suður.

Ásýnd Vestur.

Ásýnd Norður.

Aðkoma að íbúðakjarna.

Vetrargarður – sameiginlegt rými.

Aðkoma að íbúðarkjarna.

Þetta verkefni er líklega það erfiðasta sem ég hef tekið mér fyrir hendur á námsferli mínum í arkitektúr. Aðstæðurnar í þjóðfélaginu og heiminum öllum settu strík í reikninginn sem ég tel mig engu að síður hafa náð að leysa með ágætum hætti. Önnin var mjög krefjandi en það er óhætt að segja að af þessu verkefni hef ég lært hvað mest, bæði um arkitektúr og mig sjálfa.

Á tímum varð sjálfsgagnrýnin minn helsti Akkile-sarhæll. Ég þurfti reglulega að minna mig á að treysta á eigin innsæi og sannfæringu til þess að færast áfram, nær markmiðinu. Með vott af rökhugsun tókst það og tel ég mig hafa náð að fylgja hugmyndum mínum frá upphafi til enda. Að mínu mati felst fegurðin í einfaldleikanum, sem hér fær að skína í gegn.

Heimildir

Bls. 17

„Saga húsanna í Viðey.“ Reykjavík, 7. ágúst 2018. <https://reykjavik.is/frettir/saga-husanna-i-videy>.

Bls. 17 og 19

Birna Lárusdóttir, Guðmundur Stefán Sigurðarsson, Mjöll Snæsdóttir, Ragnheiður Traustadóttir. Árbók hins íslenska Fornleifafélags. Reykjavík: Hið íslenska Fornleifafélag. Sótt 7. desember á https://www.researchgate.net/profile/Elin-Hreidarsdottir/publication/273123528_THorpid_i_Videy/links/56d2047e08aeb52500cff4fb/THorpid-i-Videy.pdf

Bls. 35

„Hæglæti, leið að lífsgæðum.“ Hæglæti. <https://www.haeglaeti.is/>.

Bls. 35

Georgia Koutsogeorga. „Wabi-sabi in architecture.“ Zenvita, 6. febrúar 2016. <https://www.zenvita.com/blog/wabi-sabi-in-architecture.html>

Myndir

Allar myndir eru úr einkasafni nema eftirfarandi:

Bls. 20

Magnús Ólafsson. konur vaska fisk í fiskverkunarstöð

Kárafélagsins í Viðey. Sótt 10. desember 2020 á

<https://ljosmyndasafn.reykjavik.is/?href=L2ZvdG-93ZWlvYXJjaGl2ZXMvNTAwMC1lZWltL0xqb3NteW5kYXNhZm4vTWFnbiVDMyVCQXMIMjAlQzMlOTNsYWZzc29uL01BJUMzJTkzJTIwMTAzMC5qcGuaW5mbw==>.

Bls.21

Ónafngreindur franskur ferðamaður. 3. - 4. júlí 1910, byggingar,

timburhús í Viðey. Sótt 10. desember á [https://ljosmyndasafn.](https://ljosmyndasafn.reykjavik.is/?href=L2ZvdG93ZWlvYXJjaGl2ZXMvNTAwMC1lZWltL0xqb3NteW5kYXNhZm4vRnJhbNrdCUyMGFsY-iVDMyVCQW0vRkZGJTIwMDA1NS5qcGuaW5mbw==)

[reykjavik.is/?href=L2ZvdG93ZWlvYXJjaGl2ZXMvNTAwMC1lZWltL0xqb3NteW5kYXNhZm4vRnJhbNrdCUyMGFsY-iVDMyVCQW0vRkZGJTIwMDA1NS5qcGuaW5mbw==](https://ljosmyndasafn.reykjavik.is/?href=L2ZvdG93ZWlvYXJjaGl2ZXMvNTAwMC1lZWltL0xqb3NteW5kYXNhZm4vRnJhbNrdCUyMGFsY-iVDMyVCQW0vRkZGJTIwMDA1NS5qcGuaW5mbw==).

